І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 131. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЛИПНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 14, 1961 No. 131. VOL. LXVIII.

ЗДА ВИПУСТИЛИ ДВА САТЕЛІТИ

САТЕЛІТ „ТАЙРОС ІІІ" ДОСЛІДЖУВАТИМЕ ГУРАҐАНИ, А САТЕЛІТ „МАЙДЕС" СЛІДКУВАТИМЕ ЗА ВОРОЖИМИ РАКЕТАМИ

Вашинґтон. — 12-го липня ЗДА з успіхом випустили два нові сателіти, які кружляють довкола Землі. Один із них „Тайрос ІІІ" подає знимки хмар та має викривати гураґани, а інший „Майдес" має виявляти випущення ворожих ракет, майже зараз після їх випущення. Сателіт „Тайрос ІІІ" випущено з летунської бази Кейп Канаверал на Флориді, а „Майдес" із летунської бази в Пойнті Арґелло в Каліфорнії. Сателіт погоди випустила цивільна громадська аґенція Аеронавтична і Космічна Адміністрація, а сателіта - розвідчика „Майдес" випустило летунство. „Тайрос ІІІ" випущено о год. 6:25 перед полуднем за допомогою тричастинної ракети „Тор - Дельта", яка викинула 285-фунтовий сателіт на висоту 500 миль над Землю, де він кружляє з двома телевізійними камерами, які негайно почали передавати на землю світлини хмар. Спеціялісти визнали ці фота за „дуже добрі". Сподіваються, що „Тайрос ІІІ" допоможе вчасно виявляти гураґани, що виникають в районі Карібського моря, і тоді можна буде своєчасно остерігати населення, щоб забезпечувалося проти небезпеки. Обидва сателіти періодично кружлятимуть і понад СССР, але не є відомо, як зареаґує комуністична Москва на сателіта-розвідчика „Майдеса", який має слідкувати за випущенням ворожих ракет, які він має спостерігати зараз після їх випущення та повідомляти про це наземні стації. Сателіт „Тайрос ІІІ" кружляє над Землею між 48-им північним і південним рівноболежниками, а сателіт „Майдес" облітає Землю в полярному напрямку і може часто бути над совєтською територією. „Майдес" — це перший сателіт, який в розвідчих цілях кружлятиме понад СССР, бо перший „Майдес" із лютого 1960 року був неуспішний, а другий із травня минулого року кружляв понад рівником і не був над територією СССР. Летунство вже давніше випускало військові сателіти понад СССР, такі, як „Самос І" і „Дисковерер". Летунство не подало відомости, які інструменти є в сателіті Майдес-і. Відомо тільки те, що той сателіт в своєму другому леті буде над територією СССР, і його можна буде бачити з совєтської летунської бази в районі Аральського озера. Про силу інструментів цього сателіта свідчить те, що він зможе „побачити" на Землі закурену цигарку. Він буде літати понад всі части Землі і його лет триватиме кілька десятків років, бо він знаходиться на дуже великій висоті, і може з віддалі 10.000 миль завважити найменший блиск — звичайної сигарки. Пізніше летунство має випустити цілу сітку цих сателітів, які негайно зможуть повідомити стації на землі про випущення ворожої ракети. В СССР давніше в окремих статтях виступали проти тих сателітів, які мають військові цілі, але досі офіційного протесту проти них не було. Летунство заявило, що цей сателіт „Майдес" є ще в дослідному стані, бо постійно його поліпшується. У фахових колах підкреслюють ту докладність, з якою відбувалося випущення обидвох сателітів і те, що вони справно функціонують.

Автомобільні робітники домагаються збільшення пенсій пропорційно до зростання коштів прожитку

Дітройт. — Представники спілки Автомобільних Робітників Америки ведуть переговори про новий контракт праці, в якому домагаються автоматичного збільшування старечих пенсій пропорційно до кожноразового зросту коштів прожитку. Вони домагаються права переходити на емеритуру вже по закінченні 60-го року життя, якщо цього захоче робітник. Такий плян старечих пенсій предложили представники спілки автомобільних робітників Моторовій компанії Форда, а пізніше ці домагання мають предложити автомобільним компаніям як Дженерал Моторс, Крайслер і Америкен Моторс. Автомобільний робітник із дружиною повинен мати місячні пенсії у висоті дол. 262-ох місячно. На цю суму повинні складатися пенсія від Компанії і старечa пенсія з соціяльного забезпечення. В домаганнях робітників є ще й інші вимоги, які є корисні для робітників.

Економісти передбачають ріст економіки в другій половині року

Вашинґтон. — Представники Торговельної Палати ЗДА і президент Банку Америки С. Кларк Бейзі передбачають рожевий вигляд для економіки ЗДА в другій половині ц. р. Економісти Торговельної Палати ЗДА гадають, що економіка в найближчих місяцях буде дуже сильна, хоч число безробітних не зменшиться поважно. Президент Торговельної Палати Ричард Ваґнер остерігає, що берлінська криза може мати деякий некорисний вплив на ріст економіки, але проте економіка зростатиме в усіх секторах. Ці економісти передбачають, що крайова продукція зросте до $530 більйонів. Президент Банку Америки Бейзі ствердив, що в половині ц. р. економіка ЗДА виявляла навіть звишкову тенденцію, і передбачає, що вона втримається і в другій половині року.

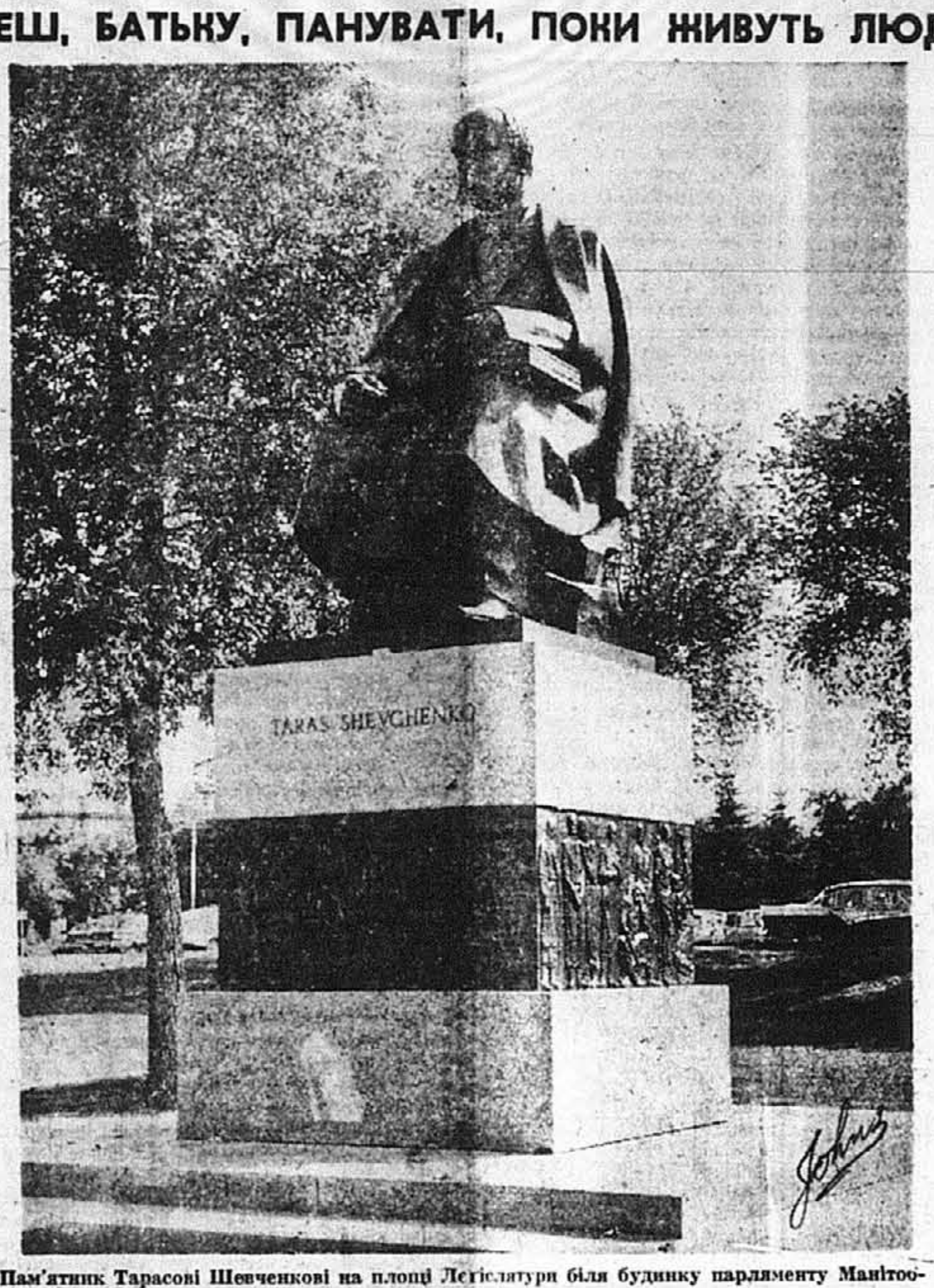
В АМЕРИЦІ

● **Колишній віце-президент** Ричард М. Ніксон вислав дружині померлого Віттакера Чемберса співчуття з приводу смерти її чоловіка. В окремій заяві Ніксон хвалить Чемберса за те, що мав відвагу покинути комунізм та свідчити проти шпигуна СССР Алджера Гісса, якого суд засудив був за видавання військових таємниць комуністам до кари тюрми. Гісс відмовився скласти заяву з приводу смерти Чемберса. Гісс вже відбув кару і тепер працює в Ню Йорку, постійно заявляючи, що він не був совєтським шпигуном. Ніксон заявив, що книжку Чемберса „Свідок" повинні читати всі американці, які здають собі справу з комуністичної загрози.

● **11-річний** прибраний син 39-річної Рюбі Лі Россі в Лос Анджелесі Чарлз Дрейк без відома прибраної матері увечері вийшов із хати із щітками до чищення черевик і вернувся аж вранці, заробивши $1.50. Пані Россі жахливо його побила, що він тепер в шпиталі, а його „мати" відповідатиме в суді за знущання над дитиною. Чарлз хотів заробити грошей, щоб купити щось для своєї матері на її уродини.

● **Мериле́ндський губернатор** Міллард Тос просив про вибачення в чотирьох амбасадорів африканських негритянських держав за те, що їм в ресторані при автостраді в Мериленді відмовилися продавати харчі і напої тому, що вони негритянського походження. Між цими амбасадорами відоме є тільки прізвище амбасадора держави Чад, бо інші амбасадори не хотіли, щоб їхні прізвища були опубліковані.

БУДЕШ, БАТЬКУ, ПАНУВАТИ, ПОКИ ЖИВУТЬ ЛЮДИ...

Пам'ятник Тарасові Шевченкові на площі Леґіслятури біля будинку парляменту Манітобської провінції в Вінніпеґу, в Канаді, що його відкрито з великими врочистостями минулої неділі, 9-го липня, 1961 року. Відкриття пам'ятника доверши́в прем'єр Канади Джан Діфенбейкер у приявності багатьох державних достойників, Владик Українських Церков, представників багатьох організацій та десяток тисяч народу.

Губернатор Лоренс домагається федеральної допомоги для поборювання злочинности серед молоді

Вашинґтон. — Губернатор Пенсилвенії Дейвід Л. Лоренс, зізнаючи в Палатній Виховній Підкомісії, домагався, щоб уряд призначив $50 мільйонів для стейтів, щоб легше можна було поборювати злочинність нелітніх. Лоренс казав, що досі більше говорять про злочинність серед молоді, і менше діють у цій справі, і вже найвищий час почати акцію. Якщо не вилікується нелітнього злочинця, казав губернатор Лоренс, то той злочинець зістане ним на все життя. На думку губернатора громадянство мало цікавиться цією справою, і досі не є використані всі можливості до того, щоб вилікувати молодь із її злочинних нахилів, які зродилися в неї внаслідок недостачі потрібної родинної опіки. В цій справі зізнавав і суперінтендент шкіл із Дітройту Семюел М. Бравнелл, який підтримав губернатора Лоренса.

В червні пересічний заробіток фабричних робітників виносив $ 94.24

Вашинґтон. — Департамент праці повідомив, що в місяці червні пересічний тижневий заробіток фабричних робітників виносив $94.24, це значить, що цей заробіток збільшився на $1.34 в порівнянні з травнем ц. р., і на $2.64 більший, як в червні 1960-го року. На збільшення заробітків в червні ц. р. мало вплив те, що збільшилося число годин праці в тижні на 0.4 години, і те число в червні виносило 40.1. Заступник асистента секретаря праці Сеймур Л. Волфбейн заявив, що все таки і досі ще відчувається вплив господарської знижки. В червні число безробітних виносило 5,580,000, а число затруджених 68,706,000. На ці числа мало вплив те, що на ринок праці прийшла молодь із шкіл, яка або покінчила школи, або працює під час шкільних вакацій.

● **Професор** Іллинойського університету д-р Андрю С. Айві заявив, що через 10 років зросте у ЗДА так протиалькогольний рух, що американці будуть домагатися заборони продукувати і продавати алькогольні напої. На думку д-ра Айві алькоголізм, — це побіч серцевих недуг і недуги пістряка є на третьому місці щодо проблеми здоров'я мешканців цієї країни.

У Ню Йорку опубліковано перший том збірника праць про жидів в Україні

Ню Йорк. — Заходом і накладом Товариства для утривалення пам'яті українських жидів, появився тут виданий жидівською мовою перший том великого збірного видання п. н: „Жиди в Україні" (4-ка, стор. 342) за редакцією Менделя Ошеровича, голови Союзу українських жидів у ЗДА, Якова Лєщинського, пок. Філіпа Фрідмана й Абрагама Кіна. На зміст цього ж першого тому склалися праці пок. Ф. Фрідмана „Історія жидів в Україні від найдавніших часів до упадку польської держави вкінці 18-го століття", Мордехая В. Берштайна „Жиди в Україні під царською владою від 1795 го до 1917-го року", Якова Лєщинського п. н. „Соціяльно економічний розвиток українського жидівства", Елізера Штайнмана „Постання хасидизму в Україні" та Менделя Ошеровича „Гаскала (Просвітителі) серед жидів в Україні". Збірник багато ілюстрований фотографіями із життя жидів на Україні, ілюстраціями з української історії і видами українських міст. Два дальших томи цього видання готуються до друку.

Де Ґоль ствердив, що Хрущов „не має шансів" здобути успіх в справі Берліну

Париж. — „Стверджую ще раз, що нема шансів, щоб можна було прийняти ті (Хрущова) вимоги" — заявив французький президент Шарль де Ґоль в 23-хвилинній промові, яку він в минулу середу 12 липня ц.р. виголосив через радіо-телевізійну сіть до французького народу. Хоч він говорив і про такі близькі всім французам справи, як Альжир та хліборобські заворушення у Франції, проте найбільше уваги він присвятив нинішньому міжнародному напруженню. Він закинув Хрущову, що Хрущов час до часу уладжує „бурі за театральними кулісами" та що він кричить вічно про мир, під час коли водночас ставить такі вимоги, які той мир наражують на найбільшу небезпеку. „Тепер, — казав де Ґоль, — росіяни знову відновлюють свої вимоги, щоб односторонно вирішити долю Берліну, ставлячи під знак запиту проблему комунікації з колишньою столицею Німеччини й долю американських, англійських і французьких залог в Берліні, якщо західні великодержави не погодяться на новий статус того міста згідно з бажанням Москви". Де Ґоль гнівно і рішуче відкинув того роду претенсії, при чому заявив, що проблему Німеччини й Берліну можна буде розв'язати тільки тоді, коли прийде відпруження міжнародної атмосфери і переговори не будуть вестись в атмосфері погроз. Щодо внутрішніх справ Франції, то де Ґоль заповів відкликання ще одної дивізії з Альжиру до Европи та скорочення на кілька тижнів обов'язкової військової служби.

Внаслідку саботажів перервано чотири залізничні лінії Італії

Рим. — У минулий вівторок були перервані чотири італійські залізничні шляхи, що сполучують Італію з Західньою і Північною Европою. Вибухами динаміту були знищені рейки на шляху Мюнхен-Рим біля міста Верони, другий замах доконано недалеко виходу Сімльонського тунелю на шляху Міляно-Женева, третій на північ від озера Комо й недалеко міста Люіно. Всі ці місцевості досить далеко віддалені від Південного Тиролю, що від деякого часу є тереном динамітових і бомбових саботажів. На тлі гострого конфлікту між південно - тирольськими німцями та італійським урядом довкола справи автономії. Італійські чинники переконані, що саботажна акція на терені північної Італії є підготовлювана, фінансована й керована з Австрії, яка заступається за південних тирольців, що етнічно, культурно й географічно тісно пов'язані з австрійськими північними тирольцями. У відплату за ті останні саботажі італійський уряд проголосив дошкульні обмеження для залізничих і автомобільних подорожників австрійців. Коли дотепер досить було мати австрійцям, що їхали до Італії, тільки будь-яку особисту виказку чи автомобільний дозвіл їзди, то від минулої середи обов'язує для таких подорожніх з Австрії примус — мати пашпорт й італійську в'їздову візу. Австрійський уряд заповів протест проти того обмеження свободи рухів для австрійських громадян, не приймаючи ніякої відповідальности за революційний рух південно-тирольських німців. Спір за Південний Тироль продовжується і, мабуть, опиниться знову в Об'єднаних Націях.

● **На Філіппінах генерал Даґлес МекАртур** відвідав колишнього свого приятеля і товариша зброї, Філіппінського президента Серджіо Осмену з часу наїзду японців на ту країну. Старенький Серджіо Осмена живе тепер на острові Цебу. 100,000 Філіппінців ентузіястично вітали там американського генерала, визвольника їх батьківщини з японської неволі.

ПРЕЗИДЕНТ ПАКИСТАНУ ЗАКЛИКАЄ ЗДА НЕ ПРИПИНЯТИ ЗАКОРДОННОЇ ДОПОМОГИ

Вашинґтон. — Президент Пакістану, Мохаммед Аюб Хан, у 50-хвилинній промові до об'єднаних палат Конґресу в залі Палати Репрезентантів апелював в минулу середу 12 липня ц. р. до Конґресу, щоб він „не втомлювавсь" у вислухуванні закликів за економічною допомогою збоку Америки. „Ви маєте великі зобов'язання супроти світу — казав Аюб Хан. Ви не можете скритися перед ними без уваги на те, що робитимете". Аюб Хан накреслив загальними рисами історію постання в 1947 році пакістанської самостійної держави з відділенням від колишньої домінії Індії території із 100-мільйоновим мусульманським населенням. Проте пакістанський президент пояснював це не відсталістю мусульманського народу і його думки та бажання творити якусь теологічну державу, а гоном до життя за власними традиціями та на базі власної національної культури. Аюб Хан підкреслив у своїй промові економічну відсталість Пакістану й інших новопосталих країн. „Потребуємо закордонного капіталу, потребуємо машинових частин, потребуємо машин, потребуємо того й другого. Можете сказати, що ви вже чули це раніше. Ви вже дещо втомлені цією історією. Я хотів би порадити вам, щоб ви не були втомлені вислухувати таке". Аюб Хан заявив одверто, що коли тепер Пакістан натискає на ЗДА, то він робить це, як приятель, але коли б у Пакістані настав комунізм, то він всеодно натискатиме й потім, тільки робитиме це як ворог. Промова Аюба Хана викликала в деяких своїх місцях овацію збоку американських законодатців. За найпершими коментарями — вона допоможе Президентові перевести через Конґрес програму закордонної допомоги. Президент Аюб Хан промовляв в Конґресі безпосередньо після того, як відбув нову 45-хвилинну розмову з президентом Кеннеді. За твердженням газет Аюб Хан підніс у дотеперішних своїх нарадах у Вашинґтоні частинний успіх: президент Кеннеді доручив перевести студії, як можна очистити 27 мільйонів акрів пакістанської землі від надміру солі. В цій справі має виїхати до Пакістану гурт американських учених і ЗДА переведуть цю коштовну операцію. Крім цього, переговорювано про створення міжнародної консорції, яка фінансувала б позику Пакістанові у висоті $550.000.000 на його 5-річний економічний плян, та, зокрема президент Кеннеді обіцяв пакістанському президентові практичне застосування у Пакістані метеорологічного сателіта Тайроса ІІІ, який попереджував би про наближування тайфунів, які нищать особливо Східній Пакістан. Справи наводнення Пакістану реґуляцією ріки Гіндусу та спірного з Індією Кашміру були передбачені на предмет наради між обома президентами в 3-му дні перебування Аюба Хана у Вашинґтоні, в четвер 13 ц. м.

Аденауер виступив у Західньому Берліні проти вимог Москви

Берлін. — В середу дня 12 липня ц.р. відвідав Західній Берлін вперше після 18 місяців канцлер Західньої Німеччини Аденауер і відбув тут розмови з посадником Західнього Берліну Віллі Брандтом та іншими провідниками міста. Його відвідини збіглися з повідомленнями про новий несподіваний зріст кількости східньо-німецьких втікачів, які знову почали переходити до Західнього Берліну в кількості понад 1.000 людей денно. У проголошеному після відвідин комунікаті стверджується, що присутність західніх держав у Берліні базується на незмінних законних основах і що на майбутнє мусять бути заґарантований вільний доступ до Берліну, і кожний новий договір в його справі мусів би брати до уваги вільну свобідну волю населення. У виголошеній під час перебування в Західньому Берліні промові канцлер Аденауер підкреслив рішуче, що совєтські пляни в справі сепаратного миру із Східньою Німеччиною неприйнятні і заявив, що заки мали б почaтися переговори в справі миру, мусіли б відбутися вільні вибори в цілій Німеччині, без уваги на її поділ.

72 особи згинули в катастрофі чеського літака

Касабланка. — Великий 4-моторовий літак совєтського типу „Ільюшін 18", який летів з Праги до Ґани в Африці, приземлюючись на летовище недалеко Касабланки в Марокко зачепив за електричні проводи великої натуги, при чому наступило коротке сполучення. Літак запалився, впав на землю і з-посеред 72-ох осіб у ньому тільки окинокий африканець з Малі вийшов з катастрофи покищо ще живий, але й він помер у шпиталі від важкого попалення. Газети пригадують подібну катастрофу чесько - совєтського „Ільюшіна-18" 29 березня ц. р. біля Мюнхену, коли-то згинули 52 особи. Тепер між загинулими були 22 москалі, 18 чехів, 8 мароканців, 6 східніх німців, 7 африканців і 1 китаєць. На літаку був вантаж пропаґандивної комуністичної літератури для африканців. Їхали цим літаком також совєтські і чеські військово - летунські тренери для прокомуністичних країн Ґани і Ґвінеї. Всі вони згинули.

У СВІТІ

● **Португальський корабель** „Сейв" величиною на 2,037 тонн, який віз 550 осіб, осів під час великого шторму на мілизні, біля східньо-африканської колонії Португалії Мозамбіку, при чому він загорівся. Тому, що на кораблі був вантаж амуніції, прийшло до експльозії, в якій згинуло 227 осіб. Багато жертв втопилося або згинули від акул, коли плили до берега.

● **Речник уряду Ізраїлю** признав, що Ізраїль вже від довшого часу веде ракетні досліди та що виявлено вистрелення в минулому тижні метеорологічної ракети тільки тому, що отримано вістку про замір З'єдиненої Арабської Республіки вистрелити закуплену в Америці ракету 23-го липня ц. р., в дев'яті роковини приходу Ґамаля Нассера до влади. Ця ізраїльська новина підірвала атракційність єгипетської ракети та водночас мала на цілі перестерегти арабів, щоб вони не легковажили збройної сили Ізраїлю.

● **Чоловік королеви Єлисавети**, князь Філіп Еденбурзький, граючи в польо так нещасливо спотикнувся, що зламав в кістці ногу. Відкликано всі його публічні виступи. Лікарі наказали йому повний спокій, але князь Філіп ходить — на милицях.

● **Італійська фільмова зірка** Ґіна Льольобриджіда прилетіла до Москви на совєтський фільмовий фестиваль, але не припускала, що большевики не дозволять їй — після дводенної подорожі — поїхати до готелю, обмитись і переодягнутись, тільки відразу з летовища повезли її до Ленінського спортового палацу. Хрущов й інші совєтські „достойники" саме засіли в льожі і чекали на початок фільмового показу, але італійська зірка так розсердилась, що встала і вийшла зі залі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Пасивність політики ЗДА

Як відомо, новий американський уряд Дж. Ф. Кенеді відмовився від стосованої за Д. Д. Айзенгавера невтральности на терені Об'єднаних Націй в справах, що торкують колоніяльні інтереси союзників Америки, і займає виразне становище — проти тих союзників. Так сталося двічі в справі Анголі на шкоду члена Атлантійського пакту Португалії і так, заповідають газети, станеться з претенсією Індонезії на Західню Гвінею, що перебуває під адміністрацією іншого члена НАТО, Голляндії, з якою в цьому випадку солідаризується ще одна союзниця Америки, Австралія. Коли вже уряд Айзенгавера виявляв недвозначно прихильність до визвольних змагань альжирських арабів, не виступивши, однак, ніколи проти Франції, то уряд Дж. Кеннеді проарабські симпатії виявляє куди виразніше. Таке своє становище уряд ЗДА виправдує принциповою опозицією проти всякого колоніялізму і принциповим підтримуванням права всіх народів на самовизначення.

Це покривається з українським становищем, і тому українська спільнота у вільному світі привітала ту зміну політики ЗДА, вбачаючи в ній підготову до логічного дальшого кроку: боротьби проти російсько-большевицького й комуно - китайського колоніялізму. На превеликий жаль, покищо сказано тільки „а", але нічого не чути про „б". Правда, державний секретар Дін Раск у своїй прегарній промові в Клюбі Крайової Преси в минулий понеділок пригадав загально відому істину, що большевики кричать про право самовизначення для всіх народів — за винятком тих, що їх проти їхньої волі включили у свою імперію. Але американська закордонна політика активно не виступає проти того совєтського колоніялізму й не актуалізує цього найболючішого питання власними політичними діями.

На цю розбіжність у відношенні до союзників і ворогів ЗДА в питанні колоніялізму звертає увагу в своїй передовій статті „Сатардей Івнінг Пост" з 15-го липня ц. р. під проречистим заголовком: „Мусимо бути докучливішими супроти Кремлю". У тій статті вказується на незрозумілу розбіжність між поквапним визнанням режиму Фіделя Кастра на Кубі, що прийшов до влади з активною підтримкою комуністів, і з проґавленням того моменту наприкінці жовтня 1956-го року, коли треба було визнати повстанський уряд Мадярщини й перестерегти Совєти проти втручання в справи тієї країни. Згадана стаття кінчається висновком: „коли вже мусимо дратувати інші країни, то хай це будуть країни ворожі".

В американській пресі чуємо щораз більше критичних голосів на тему пасивности американської закордонної політики у відношенні до Совєтського Союзу. Ніхто з американських громадян і взагалі вільних людей у світі не сумнівається в щирості тих принципів, тих ідеалів, на яких спирається вся закордонно - політична філософія Америки. Ніхто також не заперечує Америці лідерства у вільному світі проти „світу насильства", як назвав комуністичні країни Дін Раск у згаданій своїй понеділковій промові. А все ж, у порівнянні з динамізмом совєтського імперіялізму, американська політика вражає своїм суто оборонним характером, своєю млявістю й незрозумілою делікатністю. У відповідь на совєтські погрози в справі Берліну американські керівні кола плянують перевести частинну мобілізацію. Але не переводиться політичної мобілізації. Хрущов раз-у-раз атакує Захід і окремі його країни, лає „колоніялістів та імперіялістів", погрожує розвалити Об'єднані Нації, очорнює Америку, Західню Німеччину, ціле НАТО, — а ЗДА не організують відповідно сильної, втяжної, динамічної протисовєтської політичної кампанії. Зокрема — мовчать у своїй міжнародній акції про підсовєтські колонії і про російсько-большевицький колоніяльний режим. В цьому головна причина, чому Совєти все ще виграють у холодній війні.

Фікція і пародія

Згідно з конституцією нібито суверенної Української ССР, найвищим органом державної влади і єдиним законодавчим органом, значить тим, чим в інших країнах є парлямент, а в ЗДА Палата Репрезентантів і Сенат, є т. зв. Верховний Совєт УССР. Всі сповидні права й повноваження цього Верховного Совєту, викладені в статті 19-ій Конституції УССР, охоплюють на словах не тільки встановлення і зміни цієї конституції і контролю над їх додержанням, та й не тільки видавання законів і цілий ряд функцій державного господарського керівництва, але навіть те, з чого цей Верховний Совєт досі не користав і не користає, а саме — право встановлювати „представництва УССР у міжнародних зносинах" і навіть „встановлення порядку утворення військових формувань Української ССР".

У совєтській дійсності всі ці навіть дозволені функції, права й уповноваження Верховного Совєту зведені до мінімуму або й цілком ним не виконуються. Сесії цього Верховного Совєту відбуваються незвичайно рідко, здебільша раз на півроку, і тривають всього день-два. Яскравим доказом, до якої пародії зведено Верховний Совєт УССР, може бути п'ята сесія його п'ятого скликання, яка відбулася в днях 28 і 29 червня цього року в Києві, і порядок якої охоплював всього дві справи: 1) Про стан і заходи для дальшого поліпшення медичного обслуговування та охорони здоров'я населення УССР і 2) Затвердження указів Президії Верховного Совєту УССР, яка складається з кільканадцятьох осіб і яка на ділі приймає всі важливіші постанови і проголошує всі укази.

Перша точка нарад червневої сесії Верховного Совєту УССР — доповідь і дискусія над справою поліпшення медичного обслуговування і дискусія над зв'язаними з цим питаннями — зайняла обидва засідання сесії, в середу 28 червня і передполудневе її засідання в четвер 29 червня. Закінчилася вона одноголосним прийняттям довжелезної постанови „Про стан і заходи по дальшому поліпшенню медичного обслуговування і охорони здоров'я населення УССР", що її проголошено з датою 29 червня за підписами Д. Коротченка й А. Зленка. Друга точка нарад — затвердження указів і постанов, прийнятих Президією Верховного Совєту УССР між його четвертою і п'ятою сесіями — була сухим переліком назв і дат цих указів, і пройшла вона одноголосно, без ніякої дискусії, запитів чи поправок. Якщо мова про укази, то в даному випадку йшло про прийнятий раніш, бо ще 5 травня ц. р. Президією Верховного Совєту РСФСР і перекладений тільки з російської мови указ про „Посилення боротьби з особами, які ухиляються від суспільно - корисної праці і ведуть антигромадський паразитичний спосіб життя", і про зв'язаний з цим указ про внесення відповідних змін у кримінальному та кримінально - процедуральному кодексах УССР. Водночас із цим Верховний Совєт затвердив прийнятий напередодні його сесії, бо тільки 27 червня, його Президією указ „Про посилення відповідальности за самогоноваріння і пияцтво в Українській ССР", що ним підвищено кримінальну відповідальність за переступи зв'язані з варінням самогону і пияцтвом.

Прийняттям цього указу про боротьбу з пияцтвом, яке шириться в Совєтському Союзі немов справжня пошесть, так і закінчилася дводенна активність цієї фікції „парляменту України". Поза справи медичного обслуговування, персональних змін у господарському апараті і самогоноваріння та пияцтва Верховний Совєт УССР так і не вийшов, бо всі важливіші внутрішні і зовнішньополітичні проблеми зарезервовано в СССР не для Верховних Совєтів і урядів „союзних республік", а для ЦК Компартії Совєтського Союзу, уряду та Верховного Совєту СССР. Верховному Совєту Української ССР залишається тільки перекладати і повторювати те, що схвалено в Москві або подиктовано нею.

СОВЄТСЬКИЙ КОЛОНІЯЛІЗМ

Проблему совєтського імперіялізму, що загрожує тепер цілому світові, насвітлив відомий соціолог, спеціяліст у дослідженні тоталітаризму, Лоль Бартон. Цитуючи демагогічні деклямації Хрущова, проф. Бартон заявляє, що Совєтський Союз від першої хвилини свого існування став на імперіялістичний шлях, створюючи колоніяльну систему в рамах колишньої царської Росії і поширюючи свої володіння, особливо після другої світової війни, у формі сателітних країн.

Бартон виходить від засадничого питання: від совєтської конституції. В тій конституції написано, що СССР — це федеративна держава, яку творять п'ятнадцять республік. Але в дійсності розуміння федералізму большевиків зовсім інакше, ніж в західньому світі. Ленін уже в 1913 році відкидав саму ідею федералізму, а після приходу до влади прийняв лише назву федерації, оголивши само поняття федерації від його властивого значення: підсуваючи під це поняття розподіл влади і урядових функцій на різних щаблях урядування. СССР — це не союз рівних держав, як означає його назва. Що більше, центральна влада не лише не наділяє відповідальною владою льокальні інституції правління, але вважає їх за свої експозитури.

Кожна „союзна республіка" СССР, згідно з конституцією, повинна мати своє власне закордонне представництво з міністерством закордонних справ у проводі. Але лялькових міністрів закордонних справ мають лише Україна і Білорусь, та й то тільки для того, щоб вести пропаганду на терені Об'єднаних Націй. Вони не мають навіть права підписати візу для в'їзду до їх країн, права, яке має звичайний консулярний урядовець у вільному світі. Подібна справа із міністерствами оборони, що їх теж повинна мати кожна держава у складі СССР згідно з конституцією. Армія в СССР так зцентралізована й опанована російським національним елементом, що — як справедливо каже проф. Бартон — було б дивно, коли б ці міністерства існували.

У конституції Совєтського Союзу написано, що кожна його республіка має право вийти із Союзу. Але той параграф, як каже проф. Бартон, вставлено в конституцію лише для пропаганди. Навпаки, большевицька влада устами Леніна і фактами вже від перших днів свого існування засвідчила, що вона проти розчленування совєтської колоніяльної структури. Проф. Бартон дає приклади для цього, заявляючи, що централістична Москва силою окупувала такі незалежні країни, як Грузія, Україна, Туркестан і Крим, поваливши незалежні уряди цих країн у роках 1918-1920. Згодом, в 1930 р., в Україні, а в 1938 р. у Вірменії відбулись судові процеси, на яких засуджено чимало осіб під закидом, що вони намагалися відірвати свої країни від Совєтського Союзу. Сама агітація і пропаганда за відірвання від СССР вважається державною зрадою.

Москва безцеремонно розпоряджає територіями „союзних республік". У такий спосіб частина Карельської республіки була інкорпорована до Російської республіки в 1945 році, а в 1956 році вся територія цієї республіки перейшла у склад РСФСР, і на тому закінчилось існування Карельської республіки. Москва, не питаючи Криму й України, „подарувала" в 1955 році Крим Україні, в 1957 році відтяла шмат території від Казахстану і передала його Узбекістанові. Москва навіть вирішує, в котрому місті повинен бути осідок так званого уряду „союзної республіки".

Та й яка може бути мова про федералізм на території СССР, коли вся влада належить там комуністичній партії з центром у Москві. Партії „союзних республік" є лише експозитурами московської компартії. В Центральному Комітеті КПСС майже виключно росіяни. Ця домінантна роля їх в СССР має свій початок ще від революції 1917 року. Бартон заявляє, що внутрішня політика Москви від 1939 року має головне завдання — русифікацію.

Наймаркантнішим свідоцтвом колонізаційної політики Москви є масові депортації населення, що мають подвійне завдання: очистити терени, заселені неросійськими народами від потенціяльних ворогів, заселити нові терени теж неросійських народів і в такий спосіб опанувати автохтонне населення цих теренів за допомогою русифікованих виселенців. Ця колосальна переселенча акція не лише дає дешеву робітну силу державі, але й є засобом русифікації всього населення. „Освоєння" цілинних земель — це типовий образ колоніялізму, ведений насильно терористичним режимом. Наслідок цієї політики — новий здобуток російського колоніялізму: в 1926 році у Казахстані було 4 мільйони казахстанців, а тепер є їх там лише 2.800,000. Хоч у Казахстан Москва вивезла близько мільйона українців, там нема жадної української школи.

Русифікаційна політика Москви допомагає зростові російського населення. Коли в 1926 році в СССР було 78 мільйонів росіян, то в 1939 р. їх було вже 99 мільйонів, а в 1959 р., згідно з переписом, 114 мільйонів.

Т.

ВЕЧІР

От і прощаємось, друже,
Вечір весняний надворі,
А в гуртожитку тісному
Вал наш дівочий розквіт.

Серце із серцем говорить:
Їхать нам різно... Байдуже...
Сині відкриє нам обійми
Радісний, бажаний світ.

Що ж нам ділити? Конспекти,
Данте і Байрона твори?
Віє повір'ям, і прахом
Давні віки устають.

Степ, і примор'я, і гори
Якось не мрійно... конкретно
Кличуть... по-справжньому [кличуть
В добру... незвідану путь.

Що ж пакувати? Прикраси,
Ковдру, книжки, черевики,
Мило, рушник і чорнило,
Може, ще сукня яка?

Тільки романтика часу,
Горда, красива, велика,
Зблиска веселкою в хмарах
Й тане на вітрі, зника.

Що ж ми розділимо?.. Зорі?
Їх міріади над нами
Крутяться в танці веселім
У голубій висоті.

Серце із серцем говорить
Порівну? Порівну зорі...
Порівну долі і води,
Порівну стежки круті.

НАДІЯ ПРИХОДЬКО

Б. Галайчук

ПОВОРОТ БЛУДНОГО СИНА?

Буенос Айрес. — Краще пізно, як ніколи. Ще в половині травня ц. р. бразилійський міністер закордонних справ Альфонсо Арінос, — відповідаючи на інтервенцію правиці, в сенаті — заявив, що: 1) Куба не була „формально" проголошена 5-го травня соціялістичною республікою; 2) зрештою, має право це зробити, бо він „уважає легітимним", у Західній гемісфері, будь-який соціялістичний устрій, який не був би пов'язаний з совєтською системою"; 3) щоправда, Куба є під „російським впливом", але — лише з вини ЗДА; 4) не зважаючи на це, Арінос заповів, що безкомпромісово обстоюватиме повне застосування супроти гаванського совнаркому, засади невтручання та національного самовизначення. — Коментуючи цю незвичайну заяву, ми затитулували статтю „Бразилія визнає совєтського сателіта в Західній гемісфері".

Але в міжчасі сталися деякі зміни — не важно, чи і наскільки записати їх на конто відвідин Стівенсона, чи впливу сусідніх урядів, рішуче протикастрівських: зустрічі бразилійського президента з аргентинським і відвідин чілійського міністра закордонних справ. Досить, що під час цих останніх відвідин, 4-го липня, бразилійський міністер закордонних справ підписав разом із своїм чілійським товаришем, спільну заяву, у якій можна добачити еволюцію постави Бразилії супроти Куби впродовж останнього півтора місяця.

Передусім зустрічаємо у тій спільній заяві основну еволюцію поняття двох засад: національного самовизначення та невтручання: 1) в заяві висловлюється підтримку засаді національного самовизначення, „якщо та засада здійснюється шляхом вільних, періодичних виборів, що запевнюють свободу й справедливість, засновану на пошані прав людини". Як бачимо, вже нема того традиційного оперування засадою самовизначення народів, за якою насправді можна було добачати самовизначення кубинської компартії — дефініція національного самовизначення зближена до тої, яку Кеннеді сформулював у відомій промові під час висаду повстанців на Кубі, у квітні; 2) В заяві осуджується інтервенцію у внутрішні та зовнішні справи якоїсь країни, здійснювану будь-якими засобами — включно з ідеологічною інфільтрацією та субверсією, що їх годі погодити з національним самовизначенням. З цими двома поправками засада самовизначення й невтручання має вже виразне протикомуністичне вістря.

Це підкреслено навіть в окремому реченні: „Обидві держави вважають за поважну загрозу для миру й солідарности гемісфери позаконтинентальні інфільтрації, які — 1) змагають до знищення політично-юридичної демократичної міжамериканської системи і 2) утруднюють акцію урядів, що успішно, з глибоким вичуттям справедливости, хочуть розв'язати найважливіші проблеми їхніх народів, соціяльні й господарські".

Ми навмисне навели останнє речення, бо йде тут про дві різні речі: про американську регіональну систему взагалі і про сьогоднішнє латання тієї системи „альянсом для поступу".

Регіональна система Західньої гемісфери здавна була сіллю в оці московського „наркоміндєлу". Совєтська делегація поборювала її безпощадно на конференції у Сан Франціско, коли стало було на денному порядку питання увімкнення регіональних пактів безпеки в універсальну систему Хартії ОН. Коли кубинська криза дійшла була минулого року до зеніту — у зв'язку з погрозами Хрущова проти ЗДА — ставлячи руба питання компетенційного спору між ОН та ОАД (Організація Американських Держав), Роа, кубинський Паламарчук, осуджував ОАД як прибудівку державного департаменту. Подібна атака проти американського регіоналізму мала місце в ОН під час квітневого висаду на Кубі, при чому прилучився до неї також мехіканський делегат. Врешті й Арінос висловився легковажно про ОАД у згаданій відповіді на сенатську інтерпеляцію, угрунтовуючи свою опінію тим, що, мовляв, іде лише про двобічний конфлікт між ЗДА і Кубою, який може знайти успішну розв'язку виключно на двобічній площині.

На тому тлі набирає значення наведена перша частина речення бразилійсько-чілійського комунікату, як також дальше речення, в якому обидва уряди висловлюють побажання, „щоб усі народи континенту підтримали регіональну систему та принципи, на яких вона побудована — що є єдиними принципами, згідними з засадами й нормами співжиття американських народів".

Людина, ближче ознайомлена з латиноамериканською дійсністю і, з традиційною панамериканською реторикою, призвичаєна приймати такого роду фразеологію зі скептицизмом, бо, мовляв, від того ніхто не впрів і не змерз. З цього погляду набирає великої ваги кінцева частина наведеного нами речення спільного комунікату, бо йде там про підтримку зовсім конкретної акції, а саме пляну Кеннеді, який — додає комунікат на іншому місці — „відкриває нові перспективи міжамериканської співпраці для скріплення регіональної системи".

Відомо, що в усіх економічно недорозвинених країнах комунізм жирує на людській нужді, і що, зокрема, кастризм може похвалитися неперевершеними успіхами на тому полі. Дякувати Богу, кінець-кінцем попала до Білого Дому людина, яка зрозуміла, що латиноамериканську бідноту годі нагодувати золотими думками Джефферсона і що лише радикальне оздоровлення суспільно - господарських умовин може врятувати континент від неминучої комунізації; звідтіля „альянс для поступу" — альянс проти Хрущова, Кастра та місцевих короткозорих капіталістів. Дотепер здійснення пляну Кеннеді обмежувалося двобічною площиною: сформулюванням пропозиції Вашингтону та прийняттям її поодинокими латиноамериканськими урядами. В тій фазі комуністично-кастрівська протиакція була обмежена пропагандою на мотто „тімео Данаос ет дона ферентес".

На многобічній площині вирине „альянс" уперше на всеамериканській конференції, яка збереться 15-го серпня в уругвайському надморському літнищі Пунта дель Есте. З огляду на анахронічний статут Організації Американських Держав в тій конференції має право участи також кубинський уряд — і можна побоюватися, що не проґавить нагоди. Кружляли чутки, що на той „последний, решительный бой" вибирається особисто сам Фідель Кастро. Беручи під увагу неперевершений демагогічний талан того громадянина і неперевершену атрофію критицизму деяких латиноамериканських кол, треба рахуватися з можливістю, що в Пунта дель Есте „альянс" Кеннеді перейде першу вогневу пробу. В таких умовинах набирає чималого значення поворот бразилійського блудного сина, який, як виглядало б, припиняє скакання у невтралістичну гречку і завертає на політичну лінію у традиційному напрямі — регіональному, окциденталістичному.

Стівенсон після своєї недавньої поїздки ствердив, що для здійснення збірної протикастрівської акції державний департамент потребує піддержки щонайменше двох з трьох великих латиноамериканських держав: Бразилії, Мехіко й Аргентини. На Аргентину він міг постійно рахувати — а тепер, як виходить, дістане підтримку й від Бразилії. Небо виногоджується, акції Вашингтону йдуть вгору.

„Служба поготівля"

Спеціяльний Комітет Демократичної Дії при організації ЮДЕ, зорганізований у 1957 році, поширює знання й розуміння загрози збоку комунізму для канадійців, а водночас освідомлює канадійців щодо їхніх прав і обов'язків, як громадян демократичного суспільства.

Щоб здійснити цю демократичну програму, цей Комітет поширює матеріяли, в яких з'ясовується цілі і тактику комуністичної партії. Появляються ці матеріяли у формі друкованих бюлетенів „Елертс", що їх можна набути в Елертс Сервіс — Службі Поготівля. Це добровольча організація, яка діє від 1950 року під керівництвом панни Меджорі Лемб. Засновано її на домагання канадійців, що потребують віроґідної інформації про комуністичну діяльність у Канаді. Згодом ця служба розвинулась у всеканадійську, а потім і в міжнародну інформаційну та дорадчу службу. Бюлетені цієї служби допомагають канадійцям набувати знання, потрібне для поборювання пропаганди і різних спроб проникання комуністів у різні ділянки життя.

„Канадійська Сцена" також час від часу користується інформаціями тієї інформативної служби і таким чином остерігає нових громадян різних груп, які є читачами етнічних газет, перед спробами комуністів вести серед них пропаганду проти їхньої нової країни та нових співгромадян. В одному з таких інформативних бюлетенів, що його передруковує регулярно „Канадійська Сцена", вміщено список головних комуністичних організацій та видань у Канаді, які підтримують комуністичну лінію політики.

Служба Поготівля та Спеціяльний Комітет Демократичної Дії ЮДЕ також закликають не підтримувати позірно конструктивних кампаній, що їх спонзорують групи людей доброї волі та організації, але які незадовільно забезпечені проти інфільтрації комуністів: Так, наприклад, мир є головною темою теперішньої комуністичної пропаганди, однак, від 1940 року почавши, комуністи захопили в свої руки 12 незалежних країн з населенням понад 125 більйонів. В одному бюлетені „Елерт" підкреслено: „Хрущов хоче втримувати мир до того часу, поки не буде спроможний організувати „визволення" капіпролиття. Тому „мирне співіснування" є теперішньою лінією комуністичної політики".

(Канадійська Сцена)

Микола Гайдак

БДЖОЛИ НА СЛУЖБІ ЛЮДСТВА

(2)

Усунувши жало, найліпше нічого більше з тим не робити. Нормально це місце почервоніє і спухне, буде боліти й свербіти деякий час. До ужаленого місця можна прикласти лід або холодний компрес, але землі ніколи не треба прикладати, бо цим можна спричинити дуже небезпечне зараження правцем-тетанусом. Якщо після вжалення все тіло потерпілого почне свербіти, появляться міхурі, обличчя посиніє і він зомліє, тоді треба негайно викликати лікаря, бо це випадок сильної чутливости до бджолиної їді.

Помагає, коли місце вжалення зараз же натерти протилістаміновою мастю (pyribenzamine, theophorine) або зажити пігулки з тих же середників.

Бджолину їдь вживають в медицині, головне для лікування ревматизму. Багатьом таке лікування помагає. Починати треба з одного-двох ужалень і поступово число їх збільшувати. Але перед таким лікуванням треба порадитися з лікарем, щоб у випадку надмірної чутливости (алергії) він міг зараз же допомогти. Більшість звідомлень з різних університетських клінік говорить про видужання чи поліпшення стану здоров'я після лікування вжаленнями чи препаратами бджолиної їді, навіть у тих випадках, коли ніяке інше лікування не помагало.

Крім того, знайдено, що бджолина їдь стимулює серцеві м'язи, обнижує тиснення крови, поліпшує виміну речовин. Загальне почування хворого кращає, здібність до праці збільшується, прибуває апетит і людина ліпше спить.

Тепер ми підходимо до найбільш спірного питання: маточне молочко. Нема сумніву, що це є дуже поживна речовина. Маточне молочко дуже багате на вітаміни, а особливо на пантотенову квасипну. Цей вітамін є необхідний для всіх живих істот, з людиною включно. Він забезпечує нормальність шкіри, ріст, розвиток центральної нервової системи.

Декілька років тому різні підприємства почали були рекламувати чудесні властивості маточного молочка, якому приписувалось відмолоджуючі властивості, успішне лікування майже всіх недуг і т. д. На тому чимало несовісних підприємств дуже добре заробило, бо хто не хотів би помолодіти. Але загальнопризнаних наукових дослідів на ці різні твердження ще й досі не маємо. Є деякі дані думати, що молочко допомагає недовіджнвлюваним особам, дуже старим та нервово хворим; воно дає почуття задоволення. Досліди теж показали, що воно, при певних умовах, охороняє проти лейкемії. Правдоподібно, що споживання маточного молочка в малій кількості не шкодить людині. Тому, коли хворий почуває, що пігулки з молочком в той чи інший спосіб помагають, він може вживати їх. Дуже можливо, що маточне молочко має в собі якісь лікувальні властивості.

Друга пожива бджіл — пилок. Останнім часом деякі підприємства почали продавати пігулки з пилку, запевняючи, що пилок допомагає при різних хворобах, особливо у старих людей. Досі дуже мало дослідів переведено над цими питаннями. Ми знаємо тільки, що є він добрим джерелом вітамінів і, правдоподібно, інших поживних речовин. Але й тут ще багато треба досліджувати, щоб дізнатись, в якій мірі пилкові пігулки можуть допомогти привернути молодість.

Одною з найбільших прислуг, що її роблять бджоли людству, є запилювання ними різних рослин. Особливе значення має це тепер, коли різні господарські дерева та рослини вирощується на великих площах. При таких методах залишається мало місця для розвою джмелів та різних самітних бджіл, які раніше багато підпомагали в запилюванні.

Щоб уродити плід, рослина має бути запліднена, тобто пилок із квітки одної рослини має дістатись до зав'язка на квітці іншої рослини. Тільки тоді виросте яблуко, вишня, грушка чи зерно. Деяким рослинам допомагає вітер. Але більшість наших поживкових рослин мусять мати комах для такого „шлюбу". З тих усіх помічників найважливішими є наші — бджоли. Чому ж є вони найліпшими запилювачами?

Передусім тому, що навесні бджоли є в найбільшій кількості; далі, їх легко перевезти з одного місця на друге; вони „вірні" тій рослині, з якої почали збирати пилок чи нектар: коли бджола почала літати на липу, то вона літатиме так довго, поки липа цвіте і дає пилок та нектар. Крім того, бджоли стараються збирати якнайбільше запасів, і тому відвідують далеко більше квітів, як інші комахи. І дійсно, коли підрахувати всіх комах, що працюють на наших господарських рослинах, то 80-90% з них є наші медоносні бджоли. Тому ми з певністю можемо сказати, що 75% усіх яблук, грушок, ягід, конюшини і т. д. ми маємо завдяки праці бджіл.

Візьмімо кілька прикладів, що освітлюють користь від бджіл як запилювачів. Один садок ніколи не давав більше, як 480 бушлів грушок. Поставили недалеко цього садка пасіку — і врожай з нього був уже 1.400 — 2.000 бушлів. Пасічник поставив пасіку коло свого поля люцерни — і мав, крім меду, ще по 4 бушлі насіння з акру, тоді як сусіди, що не мали бджіл, збирали пересічно по півтора бушля з акру. Так само і з насінням редьки: там, де було багато бджіл, врожай становив 600 фунтів насіння з акру, а там, де було їх мало — лише 200-300.

Важливість бджіл як запилювачів у 20 - 25 разів більша, ніж їх важливість як продуцентів меду та воску. Уявіть собі, що було б, якби бджоли нараз згинули, або пасічники відмовилися їх плекати? Тому дійсно наші предки мали рацію, коли казали, що бджола — Божа муха.

(Кінець)

ВІСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА

Фінансові справи й пожертви

Стан фінансів Наукового Товариства ім. Шевченка постійно дуже сумний. Продовжування видавничо - наукової праці можливе тільки при якнайбільшій ощадності на всі адміністраційні й інші видатки, але й при цій ощадності Т-во не має змоги видрукувати цілої низки дуже цінних рукописів з різних Секцій, ані такої необхідної праці, як Збірник Першої Сесії Світового Конґресу з нагоди Шевченкового Року. На останніх двох засідань Управи Т-ва всі приявні з жалем підкреслювали парадокс, що саме в Шевченковому Році Наукове Т-во ім. Шевченка має значне зменшення прибутків. Воно пояснюється благородною збірковою акцією на пам'ятник Шевченка у Вашинґтоні, що її очолює президент НТШ, проф. Р. Смаль - Стоцький, проте цим не менше НТШ не всилі видати свого збірника у честь Т. Шевченка! — Цьогорічна Різдвяна збірка дала $3.816,58. до якої поважнішими вплатами причинилися: д-р В. Стефурак, Шикаґо $750, Осередок НТШ, Клівленд $200, д-р М. Слиж, Кентакі і УНДім, Бруклин по $100, д-р Н. Пелехович - Гайворонська, Форест Гиллс $55, д-р Я. Воєвідка, Ню Йорк, УРСоюз, Скрентон, д-р Б. Филипчак, Пасейк — по $50. Поза різдвяною акцією зложили свої пожертви: Шевченківський Комітет, Нюарк (проф. д-р О. Андрушків) $500, Об'єднаний Комітет, Ню Йорк мґр. І. Винник, $500, Управа ООЧСУ, Ню Йорк $100, Українське Лікарське Товариство, Відділ Ню Йорк $50. Крім того д-р Б. Лотоцький де Веліґост, Флашінґ, подарував портрет свого батька, архів і шафу. Великодня збірка дала $1.409,50, з такими поважнішими вплатами: п. Яремчук, Рочестер, $50, д-р Кіналь, Йонкерс, $50, д-р Томпкінс, Шикаґо, $45, Т-во Прихильників УНРади Балтімор $50. Вплати членів—членські внески і на публікації — дали на день 1 червня ц. р. $1.432, зокрема на Математичний „Просідінґс" $651,25 Про найбільшу персональну готівкову пожертву—$1000 від ВПанства Михайла і Сабіни Турянських — була вже згадка в „Свободі" Всім ВШ Жертводавцям, що їх тут з браку місця не названо, Управа висловлює найсердечнішу подяку. Головне джерело матеріяльних труднощів Т-ва — це великий гіпотечний довг — все ще $22.227,35 — який тяжить на будинку Товариства.

Дві публічні конференції

Філологічна Секція уладила для вшанування 20-річчя смерти Богдана Лепкого в суботу 10 червня ц. р. в залі НТШ Наукову конференцію з такою програмою: 1. Проф. д-р Р. Смаль - Стоцький: Відкриття, 2. Проф. д-р Г. Лужницький: „Моя співпраця з Богданом Лепким в театральній інсценізації його творів". 3. Проф. д-р В. Лев: „Автобіографічні елементи у Богдана Лепкого". 4. Проф. д-р Р. Смаль - Стоцький: „Особливі спомини про Богдана Лепкого".

17-го червня в одній із заль Українського Народного Дому в Ню Йорку відбулось вполудне, після Панахиди в церкві св. Юра, Жалібне засідання для вшанування пам'яті ректора Українського Вільного Університету недавно померлого проф. д-ра Івана Мірчука. Наукове Т-во ім. Шевченка уладило те засідання разом з Товариством Прихильників УВУ і Делеґатурою УВУ в ЗДА, з такою програмою: проф. О. Андрушків: Сідкриття, проф. д-р К. Кисілевський „Мої зустрічі з проф. І. Мірчуком", проф. д-р В. Стецюк „Проф. Мірчук як учений і громадський діяч„ і д-р Р. Голіят „Проф І. Мірчук і українське студинтство".

Приготування до 90-р. НТШ

У 1963 році буде 90 років від заснування Наукового Товариства ім. Шевченка, найстаршої української наукової установи. Управа НТШ вже тепер почала приготування до достойного вшанування тих роковин з погляду розвитку української науки за минулих 90 років та особливих заслуг для неї НТШ.

Потреба бібліотекарів

Звертаємо увагу всіх українців, що студіюють бібліотекарство, або раді б змінити свою бібліотекарську працю, що американські військові шпиталі пошукують бібліотекарів. За всіма інформаціями звертатися до:

Department of Medicine and Surgery, VA Central Office, Washington 25, D.C.

Медаля - Відзнака Шевченка

Минулорічна ухвала Управи НТШ про видання в Шевченковому Році спеціяльної пам'яткової Медалі - Відзнаки вступає в останню фазу своєї реалізації. Проєкт артиста-скульптора М. Черешньовського відданий вже до відомої американської фірми „Медалік Артс" в Ню Йорку. Кошти зладження медалі всього $480. На жаль, до цього часу на покриття коштів зладження Медалі - відзнаки Т. Шевченка вплинуло тільки $83.50, при чому інж. Ю. Ястремський склав дол. 50.00, д-р Р. Смаль - Стоцький $5.00, — інші громадяни по $1-2.50.

Управа НТШ звертається оцим до всіх дійсних і звичайних членів Товариства пожертвувати негайно найменше по $1, щоб могти викупити в названій вгорі американській фірмі пам'яткову Медалю-Відзнаку в честь Шевченкового 1961-го року.

Спростування

В рубриці Вісті Наукового Наукового Товариства ім. Шевченка подано помилково, що д-р М. Диміцький, Филаделфія, дав пожертву на НТШ в сумі $80. Цю прикру помилку спростовуємо: д-р Диміцький пожертвував проджектор вартости $300 та два томи „Амерікен мен оф сайнс" вартости $30 — разом на суму $330. Д-р Диміцький проєктує пожертвувати дальші томи повищого видавництва вартости $60.00

За цю прикру помилку Управа НТШ перепрошує ВШ Жертводавця.

СТИЛЬ Л. КУЗЬМИ

(З нагоди виставки в Народному Домі)

Малярство Л. Кузьми зосередилося в прагненні: знайти свіжі, сучасні і згоджені з споконвічними законами мистецтва — способи для виразу глибокої духовности, як об'явлення і як краси природи.

В творчому шуканні Л. Кузьма, постійно уважний до норм клясичної естетики, випрацьовує цілком особисту прикмету свого малярського стилю. Це — своєрідна паралеля до т. з. „магічного реалізму", що здобув поважну силу в сучасному мистецтві. В обох випадках: майстерність, пильні студії, вірність якраз красі природи, красі в її законах і її сутності, на відміну від еститизму „красивостей" і від звичайного реалізму, що насамперед намагається бути вірним „об'єктивним" виглядові і всім закономірностям, знайденим через логіку пізнання.

Але в мистецтві краса не тільки не применшує властивостей і його правд, — навпаки: просвітлює і розкриває їх з їх особливою „поезією" — скрізь.

Наприклад в стилі Л. Кузьми виразно означується, можна сказати, „ліричний натуралізм", як вираження цих прикметностей; але не тільки він, — відзначає твори також витончена елегійність; мрійлива задума, з пригадками музичности.

„Дикі качки і водяні лілії" — велика композиція з світоглядовими суґестіями. Тут: ідея нежорстокости співчування до всього живого. Близькість птахів і квіток — їхніми забарвленнями, що переливають, віддзеркалюючися в воді, повній водоростей, без рефлексів неба, якими насичена висота картини; і без тіней: непрозора глибина в надвечірній час.

„В е с н а": ліс — каміння — діти біля нього. Зображення з лірикою тепла і світла, з магічною візійністю, в якій весь плян доґранично випрацюваний.

Розподіл зелені на галузках великих дерев — ритмічний, подібно до мотивів у скрипкових концертах: з різнонапрямними рухами.

Воскресіння життя — перша його сцена.

„С т а в о к"; в серпневий красвид легко заходить осінь, від чого криваві листочки впали на першому пляні, біля берега, по мертвизні камінців. Сам берег орнаментований чудовим узором з різнокольорових рослинок і пеньків: це — на фоні дзеркально непорушного ставка.

Життя відображено, як у символі.

Ніби вічність відбилася і застигла в глибині з делікатними відсвітами хмар. З переходом кольорів, від маґнетично синього до перлисто блакитного.

„М і с я ч н а н і ч". Внизу — камені в ритмізованій групі, на глинястому ґрунті, з якого підноситься життя в драматизмі виростання, ніби вимовленому деревами; життя не тільки творче, але і смертне, з поруйнованими рослинними велетнями.

Перетворність красвиду і дикість його, де ще людська рука не торкнулась. Але зовсім близько знаки її. Нагорі — два будинки, в замкнутості нічного настрою, на фоні хмар, з відсвітами місяця.

„М і с я ц ь": зображення його серед хмарного неба ночі; світляний круг („галло") — мов велика квітка лілового кольору по краях, перетнута темними кимками хмарин, на тлі састної синьости.

Внизу — заворожена тиша ночі, сільський спокій в її сутінях. Краса настрою в барвній поемі, з супокійним і таємним світлом.

„Червоний виноград" — ілюзіоністичний реалізм, як в декого з старих майстрів Фляндрії, але в модерному звучанні тонів.

„О в о ч і і ч а й н и к" один з багатопредметових творів Л. Кузьми, зосереджений в сіросиньому кольориті, при витончених характеристиках матеріяльного складу.

„Я п о н с ь к и й ч а й н и к" — натюрморт, ощадний засобами виразу, з дивною видивністю зображення, яка творить ніби світливий нео-реалім.

Близько до згаданих натюрмортів підходять характеристикою також енкавстики: „Червона паприка" і „Книги з годинником" — прецизно виконані, в бархатистому кольориті, при витонченому відчутті речовинности.

„Л і т н і й д е н ь б і л я м о р я": перлистий тон води і м'яка зелень; мирність; настрій блаженного дня.

„В е р б и в п а р к у", як ліричний вірш в зеленій тональності.

„М а н ґ о л і ї I", вигляд ґрандіозних свічок на раменах канделябрів, — і тло красвиду, ніби з леґенди.

„М а ґ н о л і ї II" — квітучі кущі, незвичайні, мов сон з провесни.

Ряд інших творів: „Красвид з парку", „Метелиця", „Хмари над горами", „Казка гір", „Дівчина коло моря" — кожен з них позначений оригінальною прикметою: в ідеї, кольориті, пляні, деталізації.

„Г а р б у з и" — натюрморт; великоформний твір в клясичній традиції, з побудовою, основаною на колах, приблизно однакових, але врізноманітнених рослинними мотивами.

„П о р т р е т м а м и" виконано в „канонах" портретного малярства, близько до неоклясицизму. Притінено синій колір одежі і пригашено брунатний, скрізь — добірні відношення в тоніці кольорів.

Внутрішня „рама" з форми листків, по обох боках, ніби орнамент.

„О с і н н і й п о л у д е н ь" — характерний для „магічного реалізму" Л. Кузьми. Зображення дівчини і лугу з осінніми плодами.

Як у старовинному італійському маляр розрізав ґранати кольору крови, з зерном, були символом страждання Христового, так вони тут — символічному значенні, в образі осени. Луг біля моря, що синіє в верхній частині композиції, за рядом осінніх дерев: зелень, часто торкнута бронзою привядання.

„К а з к а г і р", із сюрреалістичними мотивами. Картина весни; сніги, що танугь, і дикі верхівя; фігура жінки коло зрубаного дерева. Лінія, що переходить згори зиґзаґом чере весь образ, символізує рухи скритого життя в кручі, ніби мертвій.

Вишукані тони в сполуках: легкоблакитний неба, сивий — храм, яснобрунатний — каменів, палевий — ґрунту біля кучугур.

„Р и б а л к и". Крутий берег з порушеним муруванням і бетоновою площиною. Групи підлітків — вгорі і біля самої води, в різних позах.

„Т ю л ь п а н и" — твір, що має ідею єдности земного життя — з каменя виходить воно і в камінь вертається. Листя тліє і перетворюється в кругобігові житя на пляневі. Земля після дощу: потріскана і висохла; узор розколинок. Бронзоватий колір висохлого глинкуватого ґрунту справа, і чорного — зліва.

Тюлпани сходять: ще близькі до ґрунту. Різка і темна зелень, і огники нерозкритих квіткових келехів; темнолілові пелюсти, білясті в окраях, розміщені в „килимному" ладу — з орнаментуванням.

Беззакидний, один з найкращих творів Кузьми.

Стримана і лагоджена барвність. Здасться і злагоджена барвність. Здасться, малюнок з натури, але це — імажинативний твір; квіти розміщені, що виходять на сцену виконувати танок в супроводі оркестри.

Складається якийсь новий рід реалізму для сучасности, після реалізму магічного: це — в індивідуальній манірі творчости.

∵

Той час, коли всі українські мистці стали б працювати в одному стилі, був би початком загибелі нашого мистецтва.

Життьовість національної творчости виявляється снагою для розвитку всіх напрямків і для досягнення в них досконалости. Всі вони законні і неодмінні; ми були б тільки бідніші без котрого - небудь стилю, випрацьованого нашими майстрами.

Л. Кузьма в своєму стилі з особливою пильністю і стараннями розвинув одну прикмету, мало виражену в „магічній реалістичності" на Заході: своєрідний ліризм предметности; він висвітлюється з кращих творів — в досконалому образі, нарівні з декотрими старовинними взірцями.

Не всі твори Кузьми належать до цієї категорії; є речі сильніші і речі слабші. Але про обдарування і майстерність маляра судимо по його вершинах досягнення; вони переконливо свідчать, що це мистець високої кляси, шукач глибокого вираження духовности через красу природи — в стальових формах, самостійно і терпеливо випрацюваних.

Явища краси віддзеркалюються в строгій обєктивності і вірності їх законам: з тією барвною „музичністю", враженнями якої вони відкриваються для нашого зору.

Гарну групу складають твори, виконані енкавстикою.

Цю техніку старогрецького малярства (над якою тепер працюють в Києві, в майстерні Хвостенків) Л. Кузьма почав відновлювати в 1950 році. Він відтворив і техніку старовини, і самі пристрої. Особливу трудність її можна подолувати тільки з такою надзвичайною терпеливістю в мистецькій праці, яку має Л. Кузьма.

Такий стиль праці він прищеплює, подаючи прекрасні пояснення, учням в клясах своєї студії, зокрема — в старшій, що збирається в Народному Домі кожного понеділка (6-8 вечора) і що її складають найбільш заавансовані аматори малярства.

∵

Деякі із згаданих творів Л. Кузьми представлені були на його індивідуальній виставці в Ню. Йорку.

В залі виставлена була також статуя Лесі Українки; ця праця Михайла Черешньовського вимагає окремого розбору. Чудовий твір, що вражає святчаною врочистістю самого портрету і клясичною красою обрисів; дуже видатний твір сучасної скульптури.

В. Барка

Концерт Марти Цибик в Нюарку

В неділю 28 травня ц. р. Нюаркський Відділ УМІ влаштував фортепіяновий концерт учениці проф. Г. Клим — Марти Цибик. Концерт відбувся в залі „Рідної Школи", де Марта проходить і загальну освіту.

Цей день треба б було в Нюаркському відділі рахувати святом, бо це був перший учнівський реситаль в цьому відділі взагалі. А для Мартусі цей день був подвійним святом, бо це був також і її перший публічний концерт.

Тут треба нагадати, що п. Клим упродовж останніх 6-7 років виховала декількох визначних учнів, як Нагнибіда, Роговський і тепер Цибик. Колись один музичний педагог, жартуючи, сказав, що основна прикмета доброго учителя полягає в відшукуванні обдарованих і працьовитих учнів.

В цьому жарті є певний відсоток правди. Кінець-кінцем справу вирішує сам учень, глибина його обдаровання, настирливість і систематичність в праці, і наскільки батьки допомагають в мистецькому формуванні своєї дитини. Це безперечно так! І ось тут, при наявності цих передумов, вдумливий і досвідчений педагог починає відігравати колосальну ролю. Він мусить бути чутливим спостерігачем, непорушним авторитетом для учня, він мусить швидко і вчасно вибирати і змінювати потрібний репертуар, пильно слідкувати за поступовим розвитком технічних засобів, музичною пам'яттю, співом, звуком, педалізуванням, мусить прищеплювати йому основи шляхетного смаку, використовуючи його природне туше (індивідуальне доторкання до клявішів), поступово призвичаювати до музичного формування і т. п.

Марта Цибак тепер чи не наймолодша серед визначних в Нюаркському відділі. Марті 13 з половиною років.

Коли я залишав Нюарк, вона була ще зовсім маленькою 8-річною дитиною, і, приходячи до мене на теорію і сольфеж безпомилково вгадувала інтервали. Я пригадую, як вона несміливо, але цілком правильно відповідала. „Музика складається з мелодії, гармонії ритму і такту" і пояснила різницю між консонансом і диссонансом, мелодією і гармонією. Декілька років тому, ще разом з покійним сл. п. професором Савицьким, чув, як Марта грала на іспиті першу частину першої ((фа мінорної) сонати Бетговена. Ми були захоплені. Марта показала, наскільки вона талановита і, головне, працьовита.

У зв'язку з цим хочеться з сумом відмітити, що більшість серед нашої молоді, що вивчає музику, не дуже часто радують нас своєю працьовитістю. Обдарованість зустрічається часто, а працьовитість рідко.

А, як відомо, природня обдарованість без систематичної праці мало варта, і до того не дає повної насолоди учневі від свого мистецтва.

Пані Клим на Марті Цибик вже не перший раз демонструє свою велику педагогічну здібність, але самостійних учнівських концертів вона ще не проводила. Мартусі під її керівництвом, зробивши велитезний поступ, подивугідно виконала дуже важку, для її віку і піяністичного стану, програму.

Я думаю, що для тих, хто не міг бути на концерті і особливо для фахівців - педагогів буде цікаво довідатись про те, що вона виконувала.

Бах — Прелюдія і друга Б-дур, Бетговен — Соната оп. 26 Ас-дур, Лисенко — Єлегія, Шуберт — Імпромтю оп. 90 Ас-дур, Ліст — Танок Карликів, Шопен — Імпромтю Цісмолль, Ревуцький — Прелюдія Дес-дур, Де Фалля — Танок вогню, Фоменко — Прелюдія А-дур, Хочатурян — Токата і Шопен — Вальс Но. 14 е-моль.

Мені здається, що ніякий коментар тут не потрібен, програма говорить сама за себе. Хіба треба підкреслити, що блудів (що було б цілком природньо) Мартуся зроила настільки мало, і вони були такі випадкові і неістотні, що про них не варта було б і згадувати.

І ще необхідно підкреслити, що все це виконала піяністка, яка має тільки 13 з половиною років, і яка прекрасно грала, і отримала розкішні квіти. Треба побажати їй дальших успіхів. Що вона їх буде мати, можна не сумніватися, Порукою в цьому є, поперше сама Мартуся а подруге її прекрасний проф. Галина Клим, яка після закінчення програми, переживаючи надзвичайний успіх своєї учениці, обливалася радісними сльозами.

Микола Фоменко

Успіхи нашої молоді

Д-р Олександер Малицький

26-го травня ц. р. в університеті в Сінсіннатті, Огайо, Олександер Малицький, син колишнього адвоката в Україні, д-ра Миколи та Ірини з Пігутів Малицьких, оборонив з успіхом дисертаційну тезу на тему: „Дас Украінертум ін ден Діхтунґен фон Карл Еміль Францоз (1848 - 1904)" перед 6-ти членною десертаційною комісією професорів згаданого університету, у висліді чого 9-го червня передано йому диплом доктора філософії того ж університету.

Олександер Малицький закінчив середню освіту весною 1944-го року в українській гімназії в Чорткові. Під час скитальщини студіював два роки німецьку, англійську та російську мови в університеті в Інсбруці. Опісля за стараннями своїх вуйків д-ра Михайла і Плени з Підгутів Росляків приїхав в жовтні 1948 року до Едмонтону, де вступив на дальші студії мов в Албертійському університеті, де в 1951 році одержав ступень Б. А., а рік пізніше ступень М. А. на основі маґістерської дисертації на тему: „Ди Ехпеншен оф ди іст Джерманіс піпл, Іллюстрейтед бай Мепс".

Восени 1952 року Олександер Малицький виїхав на студії до американського університету в Сінсіннаті в Огайо, де користав найперше із стипендії. Від вересня 1955 до червня 1958 викладав він німецьку мову в університеті в Сінсіннаті, опісля два роки викладав німецьку і російську мову у Квінс університеті в Кінґстоні в Огайо, Канада, а від восени 1960 року працював як викладач німецької і російської мови в університеті в Сінсіннаті. Крім того літом 1958 року викладав на літніх курсах Саскачеванського університету.

Карл Еміль Францоз (1848-1904) — австрійсько - німецький письменник, публіцист і літературний критик жидівського походження, родом з Чорткова на Поділлі в Україні, автор першої загальної розвідки про українську літературу, розвідок про Тараса Шевченка та про українські народні пісні. Він також писав у своїх численних белетристичних творах про життя та соціяльні й економічні відносини українських селян Галичини і Буковини, маючи джерельні і докладні відомості про ці справи з довшого життя серед українського народу в Україні. Він також писав про жидівські відносини у його часах на Сході Европи. Всі його численні твори писані в останній чверті девятнадцятого сторіччя.

Цікава українська тематика у багатій письменницькій творчості цього популярного і талановитого німецького письменника в Европі на американськім континенті не була досі розроблена і просліджена, то д-р Олександер Малицький вибрав собі цю тему на свою дисертаційну працю, яка осібною книжкою має появитися у видавництві університету в Сінсіннаті.

А. Б.

Свято Матері в Ню Гейвені

Свято Матері урядила Рідна Школа ім. А. Шептицького в Ню Гейвені 14-го травня ц. р. Голова Рідної Школи п. Богдан Снігурович відкрив свято, а учениця Люба Шумило виголосила з чуттям і зворушенням гарне вступне слово - звернення до молоді. В сценічній виставці „Любов до Матусі" укладу п. Т. Криницької брали участь учні школи: Г. Благодатний, Б. Бойко, Л. Бойко, А. Бродич, Р. Гладка, Я. Гладкий, Л. Гіна, Р. Гіна, А. Духновська, С. Закорчена, Р. Лаврович, Н. Лесь, Ю. Лисяк, Ю. Миколаєвич і О. Снігурович. Фортепіяновий акомпаніямент проводила учениця Христя Лукомська. — Влаштуванням Свята і сценічним оформленням занялась голова Кружка Родичів при школі п. Т. Криницька, балетні і народні танки уложила і вивчила п. В. Стрийська, освітлення сцени і технічне оформлення виконали п. Т. Федорович, Б. Лесь і Г. Гіна.

Р. М.

ПАМ'ЯТІ НИКОЛАЯ ЧЕТВІНСЬКОГО

28-го лютого, невмолима смерть перетяла нитку життя вірному християнинові, щирому українцеві і доброму союзівцеві Николаєві Четвінському, що прожив 73 роки свого трудолюбного життя.

Він родився в селі Босвичі, в Західній Україні. Зіставив в невисказанім жалю і горю свою родину, дружину Юсефівну, дочку Стефанію з мужом і сином, синів: Йосифа, з Родиною, Николая з дружиною, Семена з родиною, а наймолодший син Славко, поліг в бою як летун в американській армії. Друг покійного Славка Четвінського Іващук, також поляг в бою в американській армії і в честь і пам'ять їх обох існує в Шикаґо зорганізований Іващук-Четвінський Амерікен Ліджен Пост ч. 943.

Похорон покійного Николая Четвінського відбувся в суботу, 4-го березня, при участі багатьох приятелів і знайомих.

З покійним Николаєм Четвінським, відійшов від нас примірний і чесний християнин, член церкви св. Володимира в Шикаґо, довголітній організатор і урядник 252-го Відділу УНСоюзу Т-ва ім. Т. Шевченка, бувший делеґат на Конвенції УНСоюзу, примірний батько і щирий союзовець. Покійний Николай, був тихої вдачі, не любив говорити багато на зібраннях, не мав високих шкіл і не чванився дипломами, зате він мав християнську душу і мав золоте серце.

Ціле своє життя Покійний був жертвенним, ніколи не жалував на церковні чи народні цілі, ніколи нікому не відмовив помочі і за це здобув собі пошану і любов, що було видко при великому здвизі народу на похороні. Покійний Николай любив справедливість, не любив масних і підступних слів.

Завжди був першим при кожній збірці, нацо б вона не була, і цим давав приклад другим і за це всі його любили і шанували..

Домовину Покійного несли члени „Амерікен Ліджен Пост ч. 943" слідуючі: Е. Ярмій, Н. Дуда, Н. Галущак, А. Романів, Г. Гал, А. Грабовець, а гонорову сторож творили: Я. Гладій, М. Ілаш, Й. Шумовський і підписаний. На цвинтарі попрощав Покійного давній і близький друг Покійного, підписаний, а погребник п. В. Музика зложив подяку від Родини всім присутнім і запросив присутніх на тризну по Покійному. Б. Музика, попрощав Покійного і зложив подяку всім присутнім англійською мовою. Не було одної людини, яка не пролляла б сльозу по Покійному.

Під час тризни підписаний промовив до присутніх кілька слів, де попросив, щоб всі, хто скільки зможе, зложили лепту, як „нев'янучий вінок" на Пам'ятник Т. Шевченкові в столиці Америки Вашинґтоні.

Не є це вінок, це тільки скромна квітка, якою започатковано збірку і ми віримо, що всі українські установи і поодинокі члени нашого народу вишлють свої квіти до Комітету, а Комітет будови Пам'ятника Т. Шевченкові з тих квітів сплете величавий „Вінок Пам'ятник", на якому буде видніти золотий напис „Будеш, Батьку, панувати, поки живуть люди, доки з неба сонце сяє, Тебе не забудуть". А Ти, дорогий мій Друже Николаю, прощай на віки, ми прожили як рідні Браття, ще від 1923 року, ми будемо старатися наслідувати тебе і йти твоїм дороговказом, так як ти йшов ціле життя.

Прощай, друже Николаю! Хай Тобі присниться Україна і батько Тарас якого ти завсіди споминав! Хай тобі земля буде легкою!

Григорій Семочко

● **До Ню Йорку** прибули 87 французьких студентів архітектури, які будуть у ЗДА до кінця липня, і які відвідають 9 більших американських міст. Всі вони крім одного, вперше відвідують цю країну.

● **З Норфолку** у Вірджінії відплило 60 воєнних кораблів на Атлянтик, щоб там відбути маневри. В цих вправах візьмуть участь і літаки. У вправах будуть вирішувати тактичні та комунікаційні проблеми.

Проф. Володимир Цісик і Микола Понеділок виступлять у суботу на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — У продовженні культурно-мистецьких імпрез, влаштовуваних кожної суботи на цій оселі Українського Народного Союзу, відбудеться тут у найближчу суботу дня 15 липня ц.р. мистецький вечір з виступами відомого скрипаля проф. Володимира Цісика, як теж відомого письменника-гумориста Миколи Понеділка. Проф. Вол. Цісик гратиме на скрипці композиції українських і чужоземних авторів, при акомпаніяменті Марії Цісик, і Микола Понеділок читатиме свої гуморески. Після мистецької програми буде забава з танцями, під час якої гратиме оркестра „Амор".

Ніксон не хоче кандидувати на губернатора, старається бути провідником партії

Лос Анджелес. — Колишній віце-президент Ричард М. Ніксон заявив 12-го липня, що він не хоче кандидувати на пост губернатора Каліфорнії в 1962-му році, але при тому хоче втриматися на становищі титулярного провідника Республіканської партії. Таке становище Ніксона має деякий риск тому, що він відійде від політичного життя, коли не здобуде посту губернатора в 1962 році. Його приятелі намовляють його, щоб він конче старався про губернаторське становище, і як губернатор в 1964-му році кандидував на пост президента. Але Ніксон гадає, що, не будучи губернатором свого стейту, матиме більше часу на те, щоб відогравати більшу ролю в крайовій політиці. Своє становище виявив Ніксон на зборах республіканських провідників в Каліфорнії, які відбулися в Лос Анджелесі.

Тунісія наполягає на евакуацію французької морської бази

Туніс. — Між Тунісією та Францією загострились взаємини у зв'язку з рішенням президента Габіба Бурґуіби настоювати всіми можливими способами, щоб Франція якнайшвидше евакувала свою морсько-летунську базу над Середземним морем, в порті Бізерти. Габіб Бурґуіба хоче мобілізувати для цього туніські маси відповідною пресовою і радіо-пропаґандою, спонукати їх до демонстрацій і т. д. Західні обсерватори не виключають, що при цій нагоді може прийти до антифранцузьких заворушень. Туніський президент рішився на це — коментують газети — у зв'язку з поширюванням французами висадної площі в порті Бізерти. Це вказувало б, що Франція не збирається ліквідувати ту велику морську базу, дармацо в договорі з 1958 року у принципі Франція погодилась на це, тільки обіцяла „в майбутньому" повести переговори про докладний календар евакуювання Бізертської бази. Водночас Габіб Бурґуіба зажадав від Франції окремою нотою, щоб вона очистила смугу Сагари, яка безпосередньо притикає до кордону Тунісії. Ця вимога стоїть у зв'язку з французько-альжирським спором за Сагару. Тунісія близько заінтересована сагарською нафтою і тому хоче підкреслити, що не тільки Франція і альжирські араби, але й вона причетна до розв'язання проблеми Сагари.

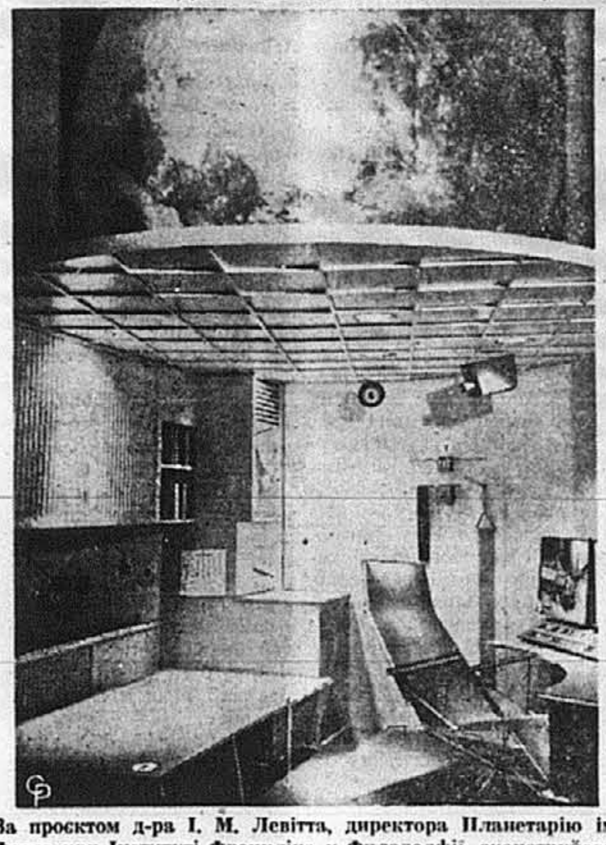
Т-во українських купців і промисловців відновило свою діяльність

Після майже п'ятирічного застою, Товариство українських купців і промисловців у Нюарку відновило свою діяльність. На Загальних Зборах, що відбулися в червні ц. р. в Нюарку вибрано нову Управу, в склад якої увійшли наші заслужені члени, що дає й запоруку оживленої діяльности на терені Нюарку й околиці. Вибрана нова Управа Товариства намітила вже відразу цілий ряд різних завдань, які буде реалізувати протягом своєї каденції. Між іншими намічено влаштовувати концерти, виставки чи інші імпрези, дохід з яких буде призначений на цілі, які тісно в'яжуться з дальшими завданнями Товариства.

Також намічено виготовити емблему Товариства, посідання якої буде ознакою, що український гріш повинен підпирати українське підприємство, а дальше той український гріш буде запорукою продовжування діяльности українського життя і праці для нашого суспільства.

Не має потреби й згадувати, що обов'язком кожного купця і промисловця, який почуває себе українцем, вступити в члени свого станового товариства і його не лише активно підтримувати, але й із ним активно співпрацювати. Тоді користь буде не лише для станового товариства, але й для всіх його членів а також й цілого нашого українського громадського життя, бо власними силами будемо будувати й творити власне життя після наших потреб та вимог часу.

КІМНАТА ДЛЯ ПЕРЕБУВАННЯ НА МІСЯЦІ

За проєктом д-ра І. М. Левітта, директора Планетарію ім. Фелса при Інституті Френкліна у Филаделфії, сконструйовано представлену на фото кімнату для вигідного перебування астронавтів на Місяці.

День св. Юрія Переможця в св. Троїцькому Катедральному Соборі УАПЦ в Ню Йорку

7-го травня ц. р. парафіяни св. Троїцької Катедрального Собору УАПЦ при вул. Брум урочисто відзначили День Ангела свого настоятеля о. Юрія Сікорського, небесним патроном якого є святий Великомученик Юрій Переможець.

Службу Божу правив сам о. Юрій, а вдячний молебен з проголошенням многих літ Ювільятові відправив о. Іван Кульчицький. Мило було бачити діточок - учнів недільної школи при парафії, які своєму Настоятелеві піднесли букет квітів.

Після Служби Божої всіх парафіян запрошено до нижньої залі на спільну братню трапезу.

Очолив ту трапезу Високопреосвященніший Владика Ігор, Архиєпископ Полтавський і Кременчуцький.

Першим по молитві за трапезою вітав о. Юрія голова Парафіяльної Ради пан Андрій Залізко. Підкреслюючи вірність і відданість Ювілята завітним ідеалам Святої Української Православної Церкви і ідеалам українського православного народу, голова Ради побажав Ювілянтові сил, здоров'я і дальшого успіху в праці на добро і користь Святій Укрінській Православній Церкві.

Другою по черзі вітала о. Юрія голова Сестрицтва пані Наталія Савченко. В присущій жіноцтву теплоті і християнській любові голова Сестрицтва відмітила заслуги Ювілянта і його труди на добро рідної нашої Церкви, побажавши йому многих літ. Третім з черги вітав о. Настоятеля представник від організації Православної Молоді Василь Закотира.

Відповідаючи на привітання промовців та найкращі побажання парафіян, о. Юрій сердечно дякував усім присутнім за їх щирє християнське до нього ставлення, зрозуміння головної цілі всіх православних українців в розсіянні сущих бути в лоні одної Української Православної Автокефальної Церкви, і тільки їй служити і в ній молитись. Цей ідеал він, о. Юрій і поставив собі за ціль свого життя.

Серед присутніх гостей-парафіян виникла думка зробити Боже діло, та започаткувати добровільну пожертву на будову нового іконостасу в церкві. Як люди відгукнулися на той призив, свідчить про то сума зібраних грошей в кількості одної тисячі сімсот далярів. Гроші ті зібрано тільки між присутніми парафіянами братньої трапези.

З почуттям духової радости та морального задоволення розходилися парафіяни по домах, а день св. Юрія Переможця, проведений у молитві і за спільним братнім столом, останеться на довго в пам'яті вірних.

О. З.

● Ще одна англійська колонія, Танґаніка, стане самостійною державою. Її самостійність буде проголошена 20-го грудня ц. р.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 16-го ЛИПНЯ 1961:

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні Збори Б-ва св. Йосафата, Від. 217, в год. 2:00 по пол., в парохіяльній залі. — В. Колданський, рек. секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Звичайні Збори Т-ва ім. І. Франка, Від. 97, в год. 2:00 по пол., при 45-47 Hope Ave. — М. Мельник, рек. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Піврічні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 206, в год. 1:00 по пол., в парафіяльній залі, при 74 Геррис Евеню. — Є. Тепер, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342 в год. 2:00 по пол., в шкільній кімнаті ч. 2, під церквою св. Димитрія. Продовження видачі дивіденд. — о. І. Гундяк, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127, в год. 11:30 перед пол., в церковній залі, при Філморе і Онейда вул. Управа Відділу збирає вкладки у вище згаданім часі й місці, кожної неділі. — Управа.

САВТ ДЕРФІЛД, Масс. — Піврічні Збори Т-ва „Галицька Січ" Від. 207, зараз по Службі Божій. — В програмі Зборів: вибір нової Управи, або потвердження теперішньої. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. — Побір членських вкладок Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 76, в Українській Централі, при 180 Вільям вул., в школі при Сенфорд й Айві вул. а також у секретаря Відділу, при 145 Вест Енд Евеню. — Управа.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Піврічні Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 59, в УНДомі, під ч. 500 Галет вул., точно в год. 2:00 по пол. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 339, в год. 3:00 по пол., в домі Укр. Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. — С. Лупацій, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Місячні Збори Т-ва „Любов", Відд. 370, в год. 11:45 перед пол., в церковній школі, при 565 Джордж вул. Вкладки секретар збиратиме від год. 9:00 рано аж до часу Зборів. На Зборах буде видача чеків-дивіденди. — Управа.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

● РОЗШУКИ ●

Пошукується **ІВАНА ПЕЦЯ**, сина Михайла, який виїхав до Америки перед першою світовою війною, з околиці Богданівки, коло Львова. В дома залишив три сестри. Його самого, його дітей, або кожного, хто знав би щонебудь про нього, просимо писати на адрес:

Mychajlo BOJKO
Bondegatan 13, B.
Mjolby, Sweden

або в Америці:

P. SCHUBYN
2901 Library Avenue
Cleveland 9, Ohio

Канадійські часописи прошу передрукувати.

В НАШІЙ КНИГАРНІ
можна замовити:

A Ukrainian Poet in the Soviet Union — by Oksana Asher	$1.00
Поклін Шевченкові — матеріяли для святкування сотих роковин смерти Тараса Шевченка	1.50
Ярослав ПАДОХ: **Український Народний Союз у світлі чисел** — Видання УНСоюзу	1.50
Борис ВЕРЕСТ: **Олександер Довженко, критична монографія**	1.50
Микола ГРІНЧЕНКО: **Історія Української Музики** (Друге видання) ... Брошура	3.50
Тверда оправа	4.25
Ukrainian Language and Culture by Nestor P. Novovirsky, 2 t. L., по	3.00
Барбара ВОРД: **П'ять ідей, які змінюють світ** (переклад з англійського)	2.50
Микола ПОНЕДІЛОК: **Соборний борщ** — Збірка гумористичних нарисів, розповідей, лицедійств, оглядів та рецензій з актуальних і недавноминулих днів. ... Брошура	3.00
В твердій оправі	4.00
Степан РИНДИК: **Лоґос** — збірка поезій, друге видання	2.50
Галя ЛАГОДИНСЬКА: **До сонця — до волі** — мандрівка юности	3.00
Софія ПАРФАНОВИЧ: **Вірний приятель** — оповідання з життя домашнього кота	2.50
Юрій ТИС: **На світанку** — бібліографічна повість з життя Марка Вовчка	4.50
Юрій ЛИПА: **Нотатник** — новелі, 3 томи	3.00
Ярослава ОСТРУК: **Провалля** — повість	2.50
Леонід МОСЕНДЗ: **Останній пророк** ... Брошура	4.50
Тверда оправа	6.00
Іванна САВИЦЬКА: **Три казочки** — для дошкільного віку	1.50
Д-р В. МУРОВИЧ: **По Святій Землі** — враження з подорожі і опис святих місць	2.50
Зосим ДОНЧУК: **Прірва** — роман	4.00
Степан РИНДИК: **Пригоди і люди** — оповідання	3.00
Гана ЧЕРІНЬ: **Братік і сестричка**	3.00
Леся ХРАПЛИВА: **Отаман волі**	2.00
Леся ХРАПЛИВА: **Забавки Мартусі**	1.00
Леся ХРАПЛИВА: **У темряві** — нариси	1.00
Остап ТАРНАВСЬКИЙ: **Самотнє дерево** — поезії	2.00
Jurij BORYS: The Russian Communist Party and the Sovietization of Ukraine	8.00
О. КОВЕЦЬ: **Сходить сонце** — Українським дітям і молоді. Декляматор — читанка (поезії, казки, оповідання)	3.00
Іван КЕЙВАН: **Володимир Січинський**	3.00

Замовлення і належність слати чеками або поштовими переказами на адресу:
SVOBODA
P. O. Box 346 — Jersey City 3, N. J.

Тарзан, ч. 4678 Тарзан виясняє...

Фона була вдоволена з оповідання Тарзана. Але вона висловила здивування. — Якою дивною зброєю ви вбили болґані, без сторонньої допомоги...

— Ви маєте чорне волосся, неподібне до наших ворогів тарманґані... Нагло вона задрижала. — Чи ви є той Великий,..

Тарзан засміявся впевнено. — Божок... Ні! Я є лише чужинець... Але я є приятель Омета і ваш.